

Verksamhetsberättelse

Miljösamverkan Sydost 2024



Miljösamverkan
Sydost



Miljösamverkan Sydost

MILJÖSAMVERKAN SYDOST samordnar tillsynsmyndigheterna inom livsmedel-, miljö- och hälsoskyddsområdet i Gotlands län och Kalmar län sedan 2003. Samverkan sker i genomförandet av valda projekt och temadagar. Tillsynsmyndigheterna finns i länens kommuner och på länsstyrelserna. Verksamheten finansieras genom medlemsavgifter.

INNEHÅLL

GENOMFÖRDA PROJEKT UNDER 2024

Riskbaserad tillsyn enskilda avlopp	2
Bedrägliga och vilseledande förfaranden	3
Illegal avfallshantering	4
Tillsyn hygieniska verksamheter	5
Nedlagda kommunala deponier	6

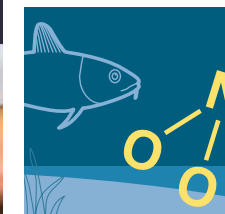
GENOMFÖRDA TEMADAGAR UNDER 2024

Olägenheter för människors hälsa och miljö	7
Planprocessen ur ett miljöperspektiv	7
Strandskydd, små diken och dammar	7
Presidie- och miljöchefsmöte, Finansiering, Årsmöte, Valda projekt 2025, Valda temadagar 2025, Samverkan med övriga Miljösamverkan	8

GENOMFÖRDA PROJEKT UNDER 2024

RISKBASERAD TILLSYN ENSKILDA AVLOPP

Projektet lades vilande under året och kommer att flyttas fram till dess att Havs- och vattenmyndigheten har ett färdigt riskklassningssystem för små avlopp. Det är oklart när detta kommer att vara på plats. Syftet med riskklassningen är att styra tillsynen dit den gör mest nytta.



MILJÖMÅL:
INGEN
ÖVERGÖDNING



Miljösamverkan
Sydost
Livsmedel

BEDRÄGLIGA OCH VILSELEDANDE FÖRFARANDEN

Fusk och bedrägerier förekommer inom livsmedelsbranschen. Livsmedelsfusk medför att konsumenter, företag och myndigheter blir lurade och ekonomiskt drabbade. Ibland medför livsmedelsfusk också hälsorisker. Det är viktigt att företag kan konkurrera på samma villkor och konsumenter får vad de betalar för. En viktig uppgift för livsmedelskontrollen är att upptäcka, motverka och förebygga dessa företeelser.

MÅL:

Syftet med det här projektet var att öka kompetensen inom området bedrägligt förfarande hos länens livsmedelsinspektörer genom att:

- Öka kunskapen och samsynen mot en mer effektiv och likvärdig kontroll
- Anordna en kompetenshöjande dag

RESULTAT:

Det har genomförts en övningsdag kring livsmedelsfusk. Livsmedelsverkets övning "Tänk som en fuskare" genomfördes. Livsmedelsverket och livsmedelsinspektörer från kommunerna Södertälje och Kalmar berättade om sitt arbete med livsmedelsfusk. Representanter från 11 kommuner deltog under övningsdagen, varav två kommuner utanför vår samverkan. Totalt 25 deltagare.



ILLEGAL AVFALLSHANTERING

Genom illegal hantering har verksamheter hittat sätt att tjäna pengar på avfall. Avfall kan hamna på fel ställe och bidra till miljö- och hälsorisker. Den organiserade brottsligheten finns etablerad inom vissa verksamheter som hanterar avfall. För tillsynsmyndigheter som misstänker illegal avfallshantering påverkar detta både förberedelser inför och genomförandet av tillsynen. Genom att öka kunskapen hos politiker och handläggare samt ta fram handläggarstöd inom det här området hoppas vi öka förutsättningarna för att avfall ska hamna på rätt ställe.

MÅL:

Det övergripande syftet med projektet var att avfall ska hamna på rätt ställe. Målet i projektet var att underlätta miljökontorens tillsyn av avfall genom att:

- *Ta fram vägledning inför tillsyn av avfall*
- *Öka kunskapen om rätt hantering av avfall samt den regionala avfallsbilden hos tillsynsmyndigheter, chefer, politiker och företag*

RESULTAT:

Politiker har informerats om problematiken kring illegal avfallshantering och hur det påverkar handläggare, samhället och miljön vid ett digitalt presidie- och chefsmöte.

En tillsynsvägledning har tagits fram, som bygger vidare på Naturvårdsverkets vägledning om illegal avfallshantering.

Det har också genomförts en övningsdag för miljöhandläggare som innefattade en skrivbordsövning samt fältövning kring ämnet illegal avfallshantering. Representanter från tio kommuner (varav en utanför vår samverkan) och en länsstyrelse deltog under övningsdagen. Totalt 17 deltagare.



Tillsynsvägledning av illegalt avfall 2024

Komplettering av Naturvårdsverkets
tillsynsvägledning



Miljösamverkan
Sydost



MILJÖMÅL:
GIFTFRI MILJÖ

TILLSYN HYGIENISKA VERKSAMHETER

De hygieniska verksamheterna ökar både i antal och komplexitet. Tillsynen sker på olika sätt i olika kommuner. Sedan anmälningsplikten utökades 2021 har frågorna runt tillsynen ökat; speciellt som vissa verksamheter även har tillsyn av IVO (Inspektion för vård och omsorg).

MÅL:

Det övergripande syftet med projektet är att öka kunskapen hos inspektörerna och att öka samsynen vid tillsyn.

Målet för projektet har varit att underlätta miljökontorens tillsyn av hygieniska verksamheter genom:

- *Föreläsning och övningsdag*
- *Checklistor och vägledningsmaterial*

RESULTAT:

Det har tagits fram en grundchecklista för tillsyn av hygieniska verksamheter, som kompletteras med branschchecklistor. Framtagandet av vägledningsmaterial har pausats, eftersom Socialstyrelsen meddelat att de inom kort ska anta nya allmänna råd och reviderad vägledning.

Övningsdagen inleddes med en föreläsning av Region Kalmar läns smittskydds-enhet. Under eftermiddagen hanterades påhittade tillsynsscenarioer i grupper.

Representanter från 11 kommuner deltog under övningsdagen, varav en utanför vår samverkan. Totalt 15 deltagare.



NEDLAGDA KOMMUNALA DEPONIER

Nedlagda kommunala deponier eller tippor finns i varje kommun. De tog emot avfall från hushåll och industrier innan det fanns krav på sortering och återvinning. Det var vanligt att avfallet lades direkt på marken eller i en grop utan något skydd ned mot grundvattnet. Detta kan idag bland annat medföra läckage av miljögifter till grund- och ytvatten.

De flesta kommuner har tagit fram en plan över när dessa deponier ska undersökas och i vilken takt detta ska ske. Arbetet med att undersöka och åtgärda deponierna påbörjades 2010 och över hälften av de misstänkt farligaste deponierna är nu undersökta och planeringen av åtgärder har påbörjats.

MÅL:

- *De farligaste deponierna i länet har undersökts och åtgärdats.*
- *Ökad kunskap hos handläggare och deponiansvariga om nedlagda deponier.*

RESULTAT:

Över hälften av de misstänkt farligaste 134 nedlagda kommunala deponierna har nu undersökts och arbetet med att samordna undersökningarna av dessa avslutas under 2024. Arbetsgruppen har sammanställt en rapport över Miljösamverkan Sydosts arbete med att undersöka nedlagda deponier under perioden 2010-2023, finns på hemsidan.

Länsstyrelsen i Kalmar län, har med stöd från Naturvårdsverket, utvärderat genomförda undersökningar under perioden 2010-2023, rapporten finns på hemsidan. Länsstyrelsen har även genomfört en grundläggande utbildning kring att undersöka nedlagda deponier.



MILJÖMÅL:
GIFTFRI MILJÖ

TEMADAGAR

Förutom de tre övningsdagarna som genomförts inom projekten har följande utbildningar genomförts.

OLÄGENHETER FÖR MÄNNISKORS HÄLSA OCH MILJÖ

Ett nyckelbegrepp i miljöbalken som används frekvent. Men används det rätt och hur gör man bedömningen om det är en olägenhet eller inte? Miljökonsulten Mia Jameson föreläste och var med och diskuterade med miljöhandläggarna. 30 deltagare.

PLANPROCESSEN UR ETT MILJÖPERSPEKTIV

Juristen Jonas Christensen gick igenom grunderna i plan- och bygglagen med kopplingar till miljöbalken. Hur kommer miljödelarna in i planprocessen och vilket ansvar har miljöförvaltningen för att sådana frågor lyfts under processen? 23 deltagare.

STRANDSKYDD, SMÅ DIKEN OCH DAMMAR

Konsulten Henrik Höglund gick igenom grunderna för strandskydd och hur prövningen sker. Länsstyrelsen i Kalmar läns Anna von Wirth och Tomas Järnetun gav aktuell information om bland annat kartmaterial och beviljade dispenser. 27 deltagare.

Remisser och miljöbedömningar flyttas fram till 2025.



PRESIDIE- OCH MILJÖCHEFSMÖTE

Ett digitalt möte kring illegal avfallshantering hölls i mars. I november hölls ett fysiskt möte i Mönsterås kommun där kommunal samverkan diskuterades samt information om vad som var aktuellt ute i kommunerna och inom miljösamverkan.

FINANSIERING

I Miljösamverkan Sydost ingår 16 parter. Dessa är Region Gotland och följande kommuner: Västervik, Oskarshamn, Vimmerby, Hultsfred, Högsby, Mönsterås, Emmaboda, Nybro, Kalmar, Torsås, Mörbylånga och Borgholm, Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län samt Kommunförbundet Kalmar län. Samtliga parter finansierar verksamheten genom en årlig avgift.

ÅRSMÖTE

Årsmötet genomfördes i Visby på Gotland i april 2024. Miljösamverkan Sydost parter antog bland annat budget och taxa för 2025. Två styrande mål för projekten 2025 antogs också.

VALDA PROJEKT 2025

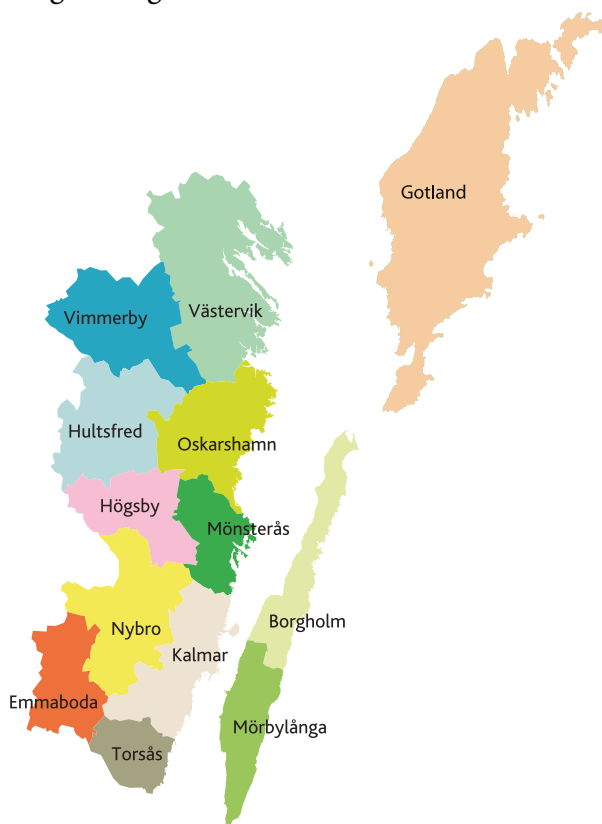
- Samsyn genom ökat samarbete – kontrollprojekt enligt livsmedelslagstiftningen.
- REACH – tillsynsprojekt kring kemikaliehantering.
- Växtnäringsläckage från jordbruk och hästgårdar – handledningsprojekt.
- Effektiv tillsyn – handledningsprojekt.

VALDA TEMADAGAR 2025

- Användning av renat avloppsvatten.
- Tillsyn enskilda avlopp.
- Förändringar i avfallslagstiftningen.
- Tre temadagar knutna till valda projekt.

SAMVERKAN MED ÖVRIGA MILJÖSAMVERKAN

I Sverige finns nu tio miljösamverkan. På vår gemensamma hemsida www.miljosamverkan.se finns alla länkar till våra projektresultat, mallar, vägledningar med mera.



Miljösamverkan
Sydost

KONTAKTUPPGIFTER

Adress

Miljösamverkan Sydost
Kommunförbundet Kalmar län
Nygatan 34, 392 34 Kalmar

UTVECKLINGSLEDARE

Anna Johansson, miljö
anna.johansson@kfkl.se
010-357 06 75

Lise-Lotte Wallin, livsmedel
lise-lotte.wallin@nybro.se
0481-453 58

Utvecklingsledarna samordnar och deltar i samtliga projekt inom deras områden.

WEBBPLATS

www.miljosamverkansydost.se

RAPPORTER OCH INFORMATION

finns att hämta på www.miljosamverkansydost.se